TOMI I. PARS XIV.

ANONYMI
GRAVISSIMA
EPISTOLA
AD
SIGISMUNDUM IMPERATOREM
in Concilio Constantiensi scripta
DE

EMENDANDIS ECCLESIASTICORUM MORIBUS.

FELICISSIMIS AUSPICIIS
SERENISSIMI PRINCIPIS AC DOMINI
DN. RUDOLPHI AUGUSTI
BRUNSVIC. AC LUNÆBURG.
DUCIS &c.

Ex antiquissimo Codice MSCto
AUGUSTISSIMÆ BIBLIOTHECÆ CÆSAREÆ
VINDOBONENSIS
recensita ab

HERMANNO von der Hardt/
Acad. Jul. Professore.

FRANCOFURTI ET LIPSIÆ
IN OFFICINA CHRISTIANI GENSCHII.
HELMESTADI, Typis SALOMONIS SCHNORRII, 1697.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

MSCt. Vindobonense
Actorum Concilii Constantiensis Parte IV.

* * *

EPISTOLA
unius ficti Vagi
in CONCILIO SACRO CONSTANTIENSI
dictata
&
DOMINO REGI
præsentata.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

HERMANNUS von der Hardt

Lectori S.

Sic diu deliberatum in Concilio Constantiensi de Reformationis Ecclesiasticæ *articulis* atque *modis*. In Reformatorio res digesta ac definita. Verùm definivisse ac decrevisse haud satis visum prudentibus. Exequi decreta, majoris credebatur negotii. Quamobrem SIGISMUNDI IMPERATORIS opera penetrantissima Cæsareaque autoritas irrefragabilis, à principio Concilii in hac re constanter quæsita. Nec enim vel privatorum hoc esse negotium, vel unius atque alterius Principis, sed summi in orbe Christiano Capitis, Imperatoris Christianissimi, universus intellexit orbis. Quapropter ad arduum hoc reformationis Ecclesiasticæ negotium, in quod ipse Cæsar ex se propendebat totus, aggrediendum, animum in Concilio addiderunt viri quique, publici boni amantes. Quanquam enim virtus & eruditio præclara magni Cæsaris satis essent cognoscendis ac dijudicandis corruptelis Ecclesiasticorum: Nihilominus tamen heroicis pientissimi ac fortissimi Cæsaris ausibus robur haud exiguum addere potis erat consensus nutusque ceterorum virorum prudentum. Ut tanto animosius rem aggrederetur Cæsar, quanto certius intelligeret, placere facinus Imperatoris magnum prudentibus quibuscunque viris. Ut sæpe animus labascit, si virtus ostensa parvi pendatur, aut suo videatur defraudari subsidio atque adjumento. Neque fortius atque validius promoveri memorabile negotium potest, quàm, si ejus dignitas, commodum, fructusque insignis haud dissimulentur, sed aperte detegantur atque demonstrentur.

Quod igitur nervus propemodum omnium eruditorum in toto

Christiano orbe in Concilio Constantiensi, admirabili fato, divinoque nutu, compareret, divina effecit providentia, ut continuis propemodum literis ac orationibus, Cæsar excitaretur, atque ad prosequendum tantum negotium pelliceretur. Preces publicas Concilii & Oratorum ardentissimas eo accepit pectore, ut præ Emendationis Ecclesiasticæ desiderio quævis etiam vitæ discrimina subire non detrectaret, non odium pravorum fugeret, non insidias malorum formidaret, non laborem declinaret, nec dubio eventu sese absterreri sineret.

En ergo ejus generis *Epistolam*, in Concilio Constantiensi scriptam, ac SIGISMUNDO IMPERATORI communi nomine oblatam. Perbrevis hæc delineatio publicæ in Ecclesiastico illius temporis statu corruptionis. Sed & ardentissimum emendationis desiderium Cæsari religiosissimo non sine magno affectu expositum.

Autoris nomen hactenus latet, quod studio dissimulasse videtur, ne styli quædam gravitas, nimis rotundum os, insolitus candor, inexpectata censendi libertas, periculum crearent. Quanquam in Concilio communis hæc vox esset, una sententia, par judicandi religio, absque formidine periculi, uti ex sequentibus publicis orationibus constabit. Crediderunt tamen aliqui, minus se peccaturos, si sub umbra quadam ardentia desideria pectoris sui expromerent. Quippe qui non sua privata commoda quærerent, nullum quæstum precibus tegerent, sed unice ad communem salutem anhelarent.

Nos tanto sedatiori animo pia majorum vota, illiusq; seculi ardorem contemplamur, quanto certius didicimus, non parcendum esse precibus, tametsi votis non semper respondeat in emendatione eventus. Optarunt boni, voluit Imperator, nec efficere tamen ex asse sustinuerunt, quod erat quæsitum.

ANO-

ANONYMI GRAVISSIMA EPISTOLA AD SIGISMUNDUM IMPERATOREM

In Concilio Constantiensi scripta

DE EMENDANDIS ECCLESIASTICORUM MORIBUS.

Ex antiquissimo Codice MSCto

AUGUSTISSIMÆ BIBLIOTHECÆ CÆSAREÆ VINDOBONENSIS.

SERENISSIME PRINCEPS.

Ad perficiendum reipublicæ profectum se quilibet præparet *vir fidelis* pariter *& honestus.*

Ego enim *Heinricus mobilis*,
Episcopus nullius diœceseos,
vagorum
vagus
licet minimus inter ceteros nostræ congregationis ministros
ad hoc deputatus
legatus seu nuncius specialis,
missus in universum orbem,
omnia videns,

Veniens *visitando limina beatorum Petri & Pauli*, inductus per canticum illud: *Revertere, revertere Sunamitis &c.* Vidi ibidem ea, quæ hominem non decent loqui, & specialiter, quod dicitur,

Dum caput ægrotat, cætera membra dolent.

Summũ Ecclesiæ regimen corruptũ circa tempora Concilii Const.

Vidi enim turbam, quam nemo dinumerare poterat. Et inter cætera ipsum *caput sanctæ matris Ecclesiæ, multis infirmitatibus discrasiatum* per membra singula usqve ad plantam pedis. Omnes enim *capitis virtutes morbidæ* erant.

Et primo ipsa *ratio:* Qvamvis deprecetur ad optima, quæ gravida valde,
propter Syncopen,
apoplexiam,

Superbia origo schismatis ante tempora Concilii Const.

& bulimiam, qui est immoderatus crapulæ appetitus.

Inde infirmitates alias vidi *corpus gravantes, & omnes species febrium.*

Nul la charitatis exilium.

Et primo ipsam *superbiam.* Qvæ est & erat principium & *origo schismatis.* Nulla enim ibi *charitas.* Qvia *mortua:* Qvamvis vinculum sit perfectionis. Et utinam omnis mundus clamaret, ac nulla vox sileret!

In periculis maris fui. Qvid vidi? Ipsam *Sancti Petri naviculam* cum remis suis & velo disruptam & disordinatam ac laceratam.

Qvid vidi *Romæ?* Ipsam *Simoniam* in summo gradu existentem. *Simonia olim in Ecclesia regnum.*

Qvæ est ibi *vita* Sancti Petri gregis, & sanctorum patrum? Qvæ *cura animæ?* Cum Deum diligat, qui charitate proximum diligit, *doctrinam Sancti Pauli destructam!* *Cura animarum neglecta.*

Qvantæ *dispensationes*, animam occidentes in gehennam! *Doctrina Pauli pessundata.*

Clamavi, utinam caderent montes, & cooperirent nos propter *enormia!* *Dispensationes frequentes.*

O Justitia, ubi viges inter ipsos *Cardinales*, qui bene appellari possunt Cardones, & *Auditores*, causam seu causas & litispendentia per triennium servantes. *Justitiæ fuga.*

O Deus clementissime, noli extendere manum tuam, sed misericordiam tuam.

Qvid ultra vidi?
Membra pectoralia,
cor,
hepar
& pulmonem,
totum corpus gravantia:
Ipsos *Cardinales,*
Patriarchas,
Archi-Episcopos,
Episcopos,
Prælatos,
omnes per pestilentiam infectos,
cæteros inficientes,

Ecclesiasticorum superiorũ mores depravati.

pluralitatem beneficiorum possidentes,
mundi vanitatibus & pompis adhærentes,
& vitam Anti-Christi possidentes,
vestigia Christi imitantes,
& carnales Deo rationem denegantes,
omnes fallacias & trufas mundi exercentes,
fornicationi instantes,
campanas pauperum pulsantes.
Et *habentes dare habent regnare.*
O summa virtutum *humilitas*, quantum in nobis deficis! Qvid plus operaris in *Curialibus?*

Curialiũ olim canones.

Omnem malitiam perficientes,
animam nullo modo considerantes,
horas canonicas non cutantes,
tanquam desperati viventes,
jejunia frangentes,
pauperes in gratiis defraudantes,
nulli justitiam facientes,
sententias & justitiam revocantes,
commissiones falsarias obtinentes,
in omnibus casibus dispensantes,
nulli veritatem dicentes,
recipientes per fas & nefas quæ sua non sunt.
O sancta sapientia, quæ ex ore altissimi prodiisti, veni & clama, & non cessa clamare! Voca *medicum!* Hæc enim omnia commemorata in nos *membra particularia* devecta & devoluta sunt.

Archi-Episcoporũ olim mores.

Vidi & regimen *Archi-Episcoporum* & cæterorum *prælatorum.*
Talia & similia exercentes & majora,
nulli fidem tenentes,
curias & curiales per vitam inordinatam destruentes:
Cum *virtus* nobiliret hominem, quæ heu omnibus *deest.* (O miles! Bene ergo diceris defensor viduarum & pupillorum: Diligis enim ipsam iniquitatem, spolia, fraudem, & nutris ipsos blasphematores, occisores &c.)
Nullis exempla bona ministrantes,
minus idoneos promoventes,
consangvineos in Episcopos locantes,
& nulla spiritualia canonice facientes,
synodos non tenentes,
& si tenent, non tamen defectus corrigentes,
nec vitam clericorum & habitum servantes,
sed incedentes ut superbi & seculares.
O sancta Ecclesia, quomodo consumeris! O matrimonium sanctæ matris Ecclesiæ, qualiter inutiliter expendi videris!
Vidi heu *principes* & *seculares*, curas animarum gerentes,
religiosos vitam regularem deserẽtes,

Monachi Mendicantes.

& specialiter ipsos *Mendicantes* totum mundum destruentes,

Benedictini.

Benedictinos mundanis adhærentes,
in tabernis, ludis, & mimis illicitis habitu derelicto latitantes,
(O REX REGUM, hanc vitam Sancti Benedicti tuæ imprime memoriæ,)

Canonici.

ipsos *Canonicos* pluralitatem beneficiorum minus juste possidentes,
superflua in eleemosynas non largientes,
gratias Deo nullo modo offerentes,
& præsertim in omnibus Ecclesiis cathedralibus divina occultantes,
nec horas canonicas dicentes,
chorum negligentes,
cum devotione nullo modo psallentes.
O mater Ecclesia, quantum doles in isto membro! Ipsi enim non considerant, *servitia* fieri *propter beneficia.*

Pastores Ecclesiæ.

O Petre, pastor Ecclesiæ, qualiter pascis oves tuas! Bene consideravi seqvaces tuos, *Curatos*,
curam gerentes & nullo modo intelligentes,
confessionem audientes,
pœnitentiam justam non impendentes,
sacramenta Ecclesiastica indignis ministrantes,
usurarios non corrigentes,
nec ad satisfactionem eos compellentes,
superbiam, luxuriam & cætera mala non prohibentes,
sed dantes exemplum malum, & ministrantes,
idiotas promoventes,
nec ad hoc ipsos deputatos sufficienter examinantes,
& sic Ecclesiam & ipsum caput conturbantes,

Et sic

(Et sic tota lex recessit à sacerdotibus,
justitia à senioribus & judicibus,
disciplina à scholaribus,
castitas à virginibus,
defensio à militibus,
usque ad statum infimum)
& super omnia decimas Ecclesiarum incorporatarum recipientes,
& specialiter religiosos & sic Ecclesias destruentes,
ipsis vicariis & plebanis & capellanis vix victum ministrantes.

Perpéde, REX INCLYTE, punctum istum. Ipsi enim *idiotæ* in Ecclesiis sedent optimis, & *magistri & doctores & honesti viri* in miseria sunt viventes.

Ignorãtia Cleri.

O clementia divina! Qvid vidi inter ipsos Principes, & principaliter Romani Imperii electores, qui lupi sunt & destructores, quæ non licet hominem loqui.

Considera, REX ILLUSTRISSIME, in terris Franciæ! Omnis enim *politia calcata est* in membris capitis tui.

Vide ergo & considera, redde rationem. *Qvis* enim *unquam visu est tanta potentia, qui tantas & tot tribulationes, miserias & paupertates tuas dinumerare possit.*

Nec similem tibi reperio. Sed certa, ut te decet. Nec tibi potentiam tuam attribuas. Qvia *hæc in te unus & idem Spiritus operatur.* Qvare *tibi corona cœlestis datur.*

Libenter ergo sufferto labores, dolores, paupertates & angustias. Dilige, quemadmodum Christus dilexit nos.

Calcaria Sigismundo Imperatori addita. Mores olim corrupti.

Qvia ego *Henricus* prænominatus, per mundum vagans, animadverteram, *quamplures homines graviter errare in via morum, succurrendum & consulendum fore* existimavi. Maxime *ut homines gloriose viverent*, vitam sempiternam possiderent.

Nunc *Te, qui bene REX REGUM & DOMINUS DOMINANTIUM diceris*, decet congregare Hippocratem, Avicennam, Galenum, & totius medicinæ Doctores: *Nec tibi deficit gratia:* Ut medelam ferant langvidis, & in præfatis infirmitatibus gravatos sanent, & medicamina salubria præstent.

Et manda facere *unguenta* caput sanantia, *pilulas* digerentia ministrantes, *clisteria* apponenda, macrum cum verculibus suis eradicantes, & cum pistillo in mortario terentes.

Parænesis ad Sigismundum, ut Ecclesiam restauret ac emẽdet.

O REX INVICTISSIME & *Hippocras*, una cum *sancto & sacro concilio tuo Constantiæ existente*, voca ipsos medicos mundi, sed tantum justos & sanctos, & *sacri concilii lumina, Deum timentia, & sana, & fac sanari* prædictum infirmum per totum caput suum, & non tantum caput, sed & manus & pedes, qui ulceribus est plenus, & mitte lingere canes ulcera ejus. Et *fac reformare* corpus pristinæ sanitati.

Qvære & *urticas, absynthium, & entianum*, & fac *sirupos laxativos* ipsis rebellibus. Ut *perfectio sanctæ matris Ecclesiæ*, taliter *per Te incepta*, & per ipsam sapientiam *sancti & sacri concilii tui reformetur, & redintegretur.* Qvis enim unqvam audivit talia, dic rogo, facta?

Qværere ergo veneram in mundum illud, quod sancta mater Ecclesia diu perdiderat. Nec est inventum per me, sed omnis iniquitas.

Indue ergo galeam, armaturam, certa ut miles. Quia tua pugna est nostra fortissima salus. De qua tibi laus datur æterna.

Preces ad Deum pro felici Reformatione in Concilio Const.

Veni ergo Sancte Spiritus, & emitte cœlitus lucis tuæ radium in sapientiam & scientiam tuorum fidelium, pro nunc *in isto sacro concilio Constantiensi* existentium, ut ad bonum accelerent & malum destruant. Et defende caput nostrum, SIGISMUNDUM, REGEM SERENISSIMUM, *qui bene* REX REGUM & DOMINUS DOMINANTIUM *appellari dignatus est.* Et conforta & corrobora ipsa luminaria jam divinitus lucentia, & populum sanctum tuum. Et infunde ipsis lumen totius justitiæ. Et infirma nostri corporis virtute firma perpetim. Qvam gratiam nobis altissimus tribuere dignetur. Amen.

SERENISSIME PRINCEPS. Dignetur *Regia Majestas* hanc epistolam nostram, per nos vagorum Episcopos tibi directam, gratiose recipere, & nos excusatos habere, de insufficienter expressis in ea. Qvod si quæ male sint posita, committimus correctioni tuæ. Excusa etiam nos apud tuam sapientiam,

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

tiam, *in Constantiensi & sacro concilio tuo existentes*, propter moram & præsentiam propriam personarum nostrarum. Nec etenim vestes nuptiales habemus, timentes illud: *Amice, quare advenisti! &c.*

Ponderosa hæc Epistola Autoris incerti Viri gravissimi in Concilio Constantiensi ad SIGISMUNDUM IMPERATOREM in Concilio præsentem non sine sale scripta Qui Ecclesiastici status Reformationem aggrederetur: Ex antiqvissimo Codice MSCto Augustissimæ Bibliothecæ Cæsareæ Vindobonensis in Academia Julia A. M DC XCVII. mense Januario eruta CÆSAREÆ MAJESTATIS LEOPOLDI I. Gratiâ.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf